

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Szegedi Ítéltábla a Bajcsi Ügyvédi Iroda, ügyintéző: Bajcsiné dr. Kéry Ildikó ügyvéd által képviselt felperesnek - a dr. Kerek József ügyvéd által képviselt I. r., II. r. és III. r. alperesek ellen kötelesrész kiadása iránt indított perében a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 2011. február hónap 2. napján kelt 16.P.20.047/2011/7. számú ítélete ellen a felperes részéről 8. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés, míg az I-III. r. alperesek részéről Pf.II.20.207/2011/2. szám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a megfellebbezett rendelkezéseit **részben** és akként **változtatja meg**, hogy az I. és II.r. alperesek által a felperes részére személyenként fizetendő marasztalás összegét 1.691.433,- (egymillió-hatszázkilencvenegyezer-négyszázharminchárom) Ft-ra és ezen összeg 1999. december 7. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatára felemeli.

A felperes által az alperesek, mint egyetemleges jogosultak részére fizetendő elsőfokú perköltség összegét 400.000,- (négy százezer) Ft-ra felemeli.

Kötelezi az I. és II.r. alpereseket, hogy külön felhívásra fizessenek meg a Magyar Államnak személyenként külön-külön 101.500 - 101.500,- (egyszázegyezer-öt száz-egyszázegyezer-öt száz) Ft feljegyzett elsőfokú eljárási illetéket, valamint 46.648 - 46.648,- (negyvenhatezer-hatszáznegyvennyolc - negyvenhatezer-hatszáznegyvennyolc) Ft állam által előlegezett költséget.

Az ezt meghaladóan feljegyzett 697.000,- (hatszázkilencvenhétézer) Ft elsőfokú eljárási illeték, valamint az állam által előlegezett 279.885,-

- 2 -

(kettőszázhetvenkilencezer-nyolcszáznyolcvanöt) Ft szakértői költség az állam terhén marad.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és II.r. alpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 30.000,- (harmincezer) Ft másodfokú perköltséget.

A feljegyzett másodfokú eljárási illetékből az I. és II.r. alperesek személyenként külön-külön 16.800 - 16.800,- (tizenhatezer-nyolcszáz - tizenhatezer-nyolcszáz) Ft-ot kötelesek megfizetni az illetékes állami adóhatóság külön felhívására a Magyar Államnak. Az ezt meghaladó 97.900,- (kilencvenhétezer-kilencszáz) Ft másodfokú eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

INDOKOLÁS:

Néhai (**néhai neve**) örökhagyó első házasságából született gyermeke a felperes, túlélő házastársa a III. r. alperes, akivel közös gyermekeik az I. és II. r. alperesek.

A néhai és a III. r. alperes közösen 1.000.000.-Ft-ot ajándékoztak a II. r. alperesnek, aki ennek felhasználásával 1994. július 22. napján 400.000.-Ft-ért megvásárolta a **(település 1., ingatlan 1. címe)** szám alatti ingatlant, amelyen a vásárlással egyidejűleg a III. r. alperes haszonélvezeti jogot szerzett. A II. és III. r. alperes az ingatlant 1996. október 14. napján 1.800.000.-Ft-ért értékesítette, ebből a III. r. alperest - haszonélvezeti jogára tekintettel - 540.000.-Ft-ot kapott. Utóbb a II. r. alperes 3.100.000.-Ft vételár ellenében a fenti eladási ár felhasználásával megvásárolta a **(település 2. , ingatlan címe)** szám alatti ingatlant oly módon, hogy a néhai a vételárhoz 1.300.000.-Ft-tal járult hozzá.

Ezen felül a II. r. alperes 350.000.-Ft-ot kapott ajándékba szüleitől gépkocsi-vásárlás céljára.

A néhai és a III. r. alperes 1998. augusztus 7. napján 3.000.000.-Ft-ot ajándékozott az I. r. alperes részére, aki ebből az összegből megvásárolta a **(település 3., ingatlan címe)** alatti ingatlant.

A felperes 1994. évben egy 75.000.-Ft értékű Renault típusú személygépkocsit kapott ajándékba édesapjától és a III. r. alperestől. A néhai fizette ki továbbá 1998. augusztusában a felperes lakodalmának költségeit 460.000.-Ft összegben a rendezvényt szervező **(személy 1. neve)-nak**. Az örökhagyó a felperesnek ajándékozott több antik bútort is, amelyeket utóbb a felperes a néhai részére még annak életében visszaadott.

A néhai az 1999. november 10. napján kelt írásbeli magánvégrendeletében minden ingó- és ingatlanvagyonát örökösevé az I. és II. r. alperest nevezte, míg a III. r. alperesre a hagyaték holtig tartó haszonélvezeti jogát hagyta. Az örökhagyó 1999. december 6. napján elhunyt, a hagyaték átadása tárgyában 5117.Kjő.101/2000. számon folyt eljárás. Ennek során a közjegyző az alperesek, mint végrendeleti

örökösök részére ideiglenes hatállyal átadta az örökhagyó hagyatékaként a **(település 4., ingatlan 1. hrsz.)** hrsz-ú ingatlan $\frac{1}{2}$ részét, a **(település 4., ingatlan 2. hrsz.)** ingatlan $\frac{1}{2}$ részét, a **(település 5., ingatlan 1. hrsz.)** hrsz-ú ingatlan $\frac{1}{2}$ részét, a **(település 5., ingatlan 2. hrsz.)** hrsz-ú ingatlan $\frac{12}{840}$ részét, a **(település 5., ingatlan 3. hrsz.)** hrsz-ú ingatlan $\frac{140}{4795}$ részét, a **(település 6., ingatlan 1. hrsz.)** hrsz-ú ingatlan $\frac{1}{2}$ részét, a **(település 6., ingatlan 2. hrsz.)** hrsz-ú ingatlan $\frac{1}{2}$ részét, az **(település 7., ingatlan 1. hrsz.)** hrsz-ú ingatlan $\frac{1}{2}$ részét, valamint az **(település 7., ingatlan 2. hrsz.)** hrsz-ú ingatlan $\frac{1}{2}$ részét.

A fentiekén túl az örökhagyó hagyatékához tartozott a **(település 8., ingatlan hrsz.-a)** hrsz-ú ingatlan $\frac{1}{1}$ része, a hagyatéki leltárban felsorolt ingóságok $\frac{1}{2}$ része, az örökhagyó életében értékesítésre leadott bútor $\frac{1}{2}$ része, a **(település 4., ingatlan 3. hrsz.)** hrsz-ú ingatlan hátralékos vételárának $\frac{1}{2}$ része, a **(forgalmi rendszám)** forgalmi rendszámú **(gépjármű típusa)** típusú személygépkocsi $\frac{1}{2}$ része, a **(forgalmi rendszám)** forgalmi rendszámú **(gépjármű típusa)** típusú személygépkocsi $\frac{1}{2}$ része, a III. r. alperes **O.** Rt-nél vezetett számláján elhelyezett 5.000.000.-Ft $\frac{1}{2}$ része, a fenti számlán elhelyezett összeg kamatainak $\frac{1}{2}$ része és 17 db **M.** részvény $\frac{1}{2}$ része.

A hagyatéki eljárás során **(személy 2. neve)** 5.000.000,- Ft erejéig hagyatéki hitelezői igényt jelentett be arra hivatkozva, hogy az érintett összeget kölcsönadta a néhainak, aki azt haláláig nem fizette vissza. A felek a bejelentett hagyatéki hitelezői igényt nem ismerték el.

A felperes módosított kereseti kérelmében kötelesrész kiadása címén az I. és II. r. alperest egymás között egyenlő arányban 8.167.865.-Ft megfizetésére, míg a III. r. alperest a fentiek tülésére kérte kötelezni. Állította, hogy néhai édesapja hagyatékához tartott - a hagyatéki leltárban feltüntetett vagyontárgyakon túlmenően - 3 db króm acél boros tartály és egy muzeális gépkocsi értékének fele 850.000.-ill. 3.000.000.-Ft értékben, **(személy 3. neve)** által az örökhagyónak visszafizetett kölcsönösszegeből 14.000.000.-Ft, a **(település 1. neve, ingatlan címe 2.)** hétvégi ház eladásából származó vételárhátralékból 400.000.-Ft, a néhai bankszámláján elhelyezett 5.000.000.-Ft betét kamatából 491.292.-Ft, a **(település 4., ingatlan 3. hrsz.)** hrsz. alatti ingatlan eladási árából 500.000.-Ft. A kötelesrész alapjához kérte hozzászámítani az I. r. alperes részére juttatott adományból vett budapesti, és a II. r. alperes tulajdonát képező kecskeméti lakás jelenlegi forgalmi értékének $\frac{1}{2}$ részét, 6.260.000.-Ft-ot, illetve 4.675.000.-Ft-ot. A temetés költségeként elismerte az alperesek által megjelölt 83.000.-Ft-ot. Vitatta, hogy a néhai a halálát megelőzően **(személy 2. neve)**től 5.000.000.-Ft-ot kért kölcsön, azt, mint hagyatéki terhet, mellőzni kérte.

Az alperesek érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Az örökhagyó hagyatékát 18.889.900.-Ft-ra tették, ebből kérték levonni a temetési költséget (83.000.000.-Ft), a **(személy 2. neve)**-féle tartozásból 2.500.000.-Ft-ot, így a hagyaték tiszta értékét 16.305.900.-Ft-ban kérték meghatározni. Ez utóbbi kölcsön kapcsán előadták, édesapjuk 5.000.000.-Ft-ot kért kölcsön **(személy 2. neve)**től egy kft részére, amelyet a halálát követően két részletben fizettek vissza, így annak fele hagyatéki tartozásként elszámolandó. Az I. r. alperes részére juttatott, a kötelesrész alapjához hozzászámítandó adomány értékét 1.500.000.-Ft-ban, a II. r. alperesét 850.000.-Ft-ban kérték figyelembe venni. A felperesnek juttatott adományként kérték elszámolni a

lakodalmi költséget (600.000.-Ft), az antik bútorok értékét (600.000.-Ft), a Renault típusú személygépkocsi értékét (400.000.-Ft), a lakásvásárlásra juttatott 2.000.000.-Ft-ot, továbbá 1000 német márka ellenértékéért 150.000.-Ft-ot, mindösszesen 3.750.000.-Ft-ot. Számításuk szerint a felperes a kötelesrész mértékét meghaladó juttatásban részesült, ezért igénye megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az I. és II. r. alpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg a felperesnek személyenként 1.452.250.-Ft-ot. Rendelkezése szerint az I. és II. r. alperesek a követelés kielégítéséért néhai **(néhai neve)** örökhagyó hagyatékához tartozó vagyontárgyakkal, illetőleg azok értéke erejéig felelnek. A III. r. alperest a fentiek tűrésére kötelezte. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak, 312.500.-Ft részperköltséget. Kötelezte az alpereseket az állam javára 176.400.-Ft eljárási illeték és 134.300.-Ft állam által előlegezett költség megfizetésére. Rendelkezése szerint a fennmaradó 406.800.-Ft eljárási illetéket és 78.880.-Ft állam által előlegezett költséget az állam köteles viselni.

Határozata indokolásában kifejtette, a felperes végrendelet hiányában a néhai törvényes örököse lenne, ezért a Ptk. 661. §-a szerint - miután az örökhagyó után végintézkedés maradt - kötelesrészre jogosult. Nem találta bizonyítottnak, hogy a néhai hagyatékához tartozott a felperes által megjelölt 3 db acél boros tartály, egy muzeális értékű gépkocsi, 14 millió Ft kölcsönszerződésből eredő követelés és a **(település 1. neve, ingatlan címe 2.)** hétvégi ház eladási árából származó összeg, míg a **(település 4., ingatlan 3. hrsz.)** hrsz. alatti ingatlan vételár-hátralékából csak az alperesek által elismert 150.000.-Ft-ot tekintette figyelembe vehetőnek. Az **O.** Rt-nél elhelyezett 5.000.000.-Ft betét kamataként a banki igazolás alapján 157.585.-Ft-ot fogadott el, amelynek felét, 78.800.-Ft-ot számolt el a hagyaték részeként. A II. r. alperes részére juttatott adományként vette figyelembe a gépjárművásárlásra adott 175.000.-Ft-ot, valamint a kalocsai és a kecskeméti lakás megvásárlására ajándékozott mindösszesen 1.550.000.-Ft-ot, továbbá az I. r. alperesnek ugyancsak lakásvásárlásra juttatott 1.500.000.-Ft-ot azzal, hogy az alperesek részére nyújtott adományokat azok juttatáskori tiszta értékén vette számításba.

A felperesi juttatások körében **(személy 1. neve)** tanúvallomása alapján bizonyítottnak ítélte, hogy a néhai és a III. r. alperes a felperes lakodalmi költségeihez 480.000.-Ft-tal járult hozzá, ezért annak $\frac{1}{2}$ részét felperesi adományként vette figyelembe. Nem találta igazoltnak, hogy a néhai lakásvásárlás céljából 2.000.000.-Ft-ot, illetve további 1000 nyugatnémet márkát adott a felperesnek. **(személy 3., 4. neve)** tanúvallomása alapján megállapította, hogy a felperes a néhaitól kapott antik bútorokat részére visszaszállította, ezért azokat nem vette számításba felperesnek nyújtott juttatásként. Igazoltnak tekintette viszont, hogy az örökhagyó a felperesnek egy Renault típusú személygépkocsit vásárolt, ezért e címen 37.500.-Ft összegű adományt számolt el. Az alperesek által csatolt okirati bizonyíték alapján elfogadta azt az alperesi állítást, miszerint a néhai 5.000.000.-Ft kölcsönt vett fel **(személy 2. neve)**től, amelyet a néhai halálát követően a III. r. alperes fizetett vissza, így ennek az összegnek az $\frac{1}{2}$ részét hagyatéki tartozásként elszámolta.

Az örökhagyó hagyatékát 18.967.700.-Ft-ra, az adományok értékét 2.707.500.-Ft-ra, összesen 21.675.200.-Ft-ra tette. Levonva ebből a **(személy 2. neve)**-féle kölcsön kapcsán 2.500.000.-Ft-ot és a néhai temetési költségeként 83.000.-Ft-ot, a hagyaték tiszta

Pf.II.20.207/2011/4. szám

értékét 19.092.200.-Ft-ban határozta meg, amely alapján a felperest megillető kötelesrész értékét 3.182.033.-Ft-ban állapította meg. Ezen összegbe betudandó a felperes részére juttatott 277.500.-Ft összegű adomány, így kötelesrész címén a felperes követelését 2.904.533.-Ft erejéig ítélte megalapozottnak, az I. és II. r. alperest ennek egymás közötti egyenlő arányban történő viselésére kötelezte.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezéssel, míg az alperesek csatlakozó fellebbezéssel éltek.

A felperes fellebbezésében az I. és II. r. alperes által javára fizetendő összeget személyenként 2.513.100.-Ft-ra és ennek 1999. december 7. napjától járó késedelmi kamataira kérte felemelni. Számítása szerint a hagyaték értéke 19.234.700.-Ft. A **(település 4., ingatlan 3. hrsz.)** hrsz-ú ingatlan kapcsán előadta, az 1999. november 22. napján kötött adásvételi szerződés szerint az örökhagyó és házastársa az ingatlant 1.300.000.-Ft-ért értékesítette, a vételárból 300.000.-Ft foglaló került kifizetésre, míg a fennmaradó 1.000.000.-Ft megfizetésére a vevő 1999. december 1. napjától kezdődően havi 40.000.-Ft összegű részletfizetést vállalt. Az 1.000.000.-Ft követelés $\frac{1}{2}$ része a hagyaték tárgyát képezi, ezért az a hagyaték értékéhez hozzászámítandó. Változatlanul vitatta, hogy a néhai **(személy 2. neve)**től 5.000.000.-Ft kölcsönt vett fel, anyagi helyzete ugyanis ezt nem indokolta, az alperesek pedig nem bizonyították, hogy a kölcsönt az örökhagyó a L. KFT-nek kívánta juttatni, mi több a hagyatéki eljárás során azt maguk is vitatták. A lakodalmi költségek kapcsán elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a néhai részéről e címen neki juttatott 480.000.-Ft szokásos mértékű ajándéknak minősül, ezért az mint adomány, nem vehető figyelembe. Másodlagosan változatlanul azt állította, hogy az örökhagyó a lakodalmi költségekhez nem járult hozzá.

Súlyosan méltánytalannak ítélte az I. és II. r. alperesnek juttatott adományok juttatáskori értéken történő elszámolását, álláspontja szerint ugyanis nem hagyható figyelmen kívül, hogy a néhai halála óta eltelt 12 év alatt az ingatlanok értéke többszörösére nőtt, ezért azok a szakértő által meghatározott jelenlegi forgalmi értéken vehetők figyelembe. Ez az I. r. alperes tekintetében 6.260.000.-Ft-ot, míg a II. r. alperes esetében 4.675.000.-Ft-ot jelent. Az adományok elszámolásánál a III. r. alperes haszonélvezeti jogát kérte figyelmen kívül hagyni, miután a végintézkedés alapján neki juttatott vagyon a korlátozott haszonélvezetét megfelelően biztosítja. Mindezek figyelembevételével a kötelesrész értékét összesen 5.026.200.-Ft-ra kérte felemelni. Kiemelte, a kötelesrész iránti igény a hagyaték megnyíltával válik esedékessé, ezért a Ptk. 301. § (1) bekezdésében foglaltak alapján az I. és II. r. alperes a fenti tőkeösszeg utáni kamatok megfizetésére is köteles.

Az alperesek csatlakozó fellebbezésükben a felperes által javukra fizetendő perköltséget 509.000.-Ft-ra kérték felemelni, míg az általuk teljesítendő szakértői díjat 82.100.-Ft-ra, az eljárási illetéket pedig 107.822.-Ft-ra kérték leszállítani. Indokaik szerint a pertárgy értéke a felperes eredeti kereseti kérelme szerinti 13.049.833.-Ft, ehhez mérten a pernyertesség-pervesztesség aránya 22-78 %, ezért a perköltség, a szakértői díj és az eljárási illeték viselésére is ilyen arányban kötelesek.

Fellebbezési ellenkérelmük az elsőfokú ítélet felperesi fellebbezéssel érintett rendelkezéseinek helybenhagyására irányult. A **(település 4., ingatlan 3. hrsz.)** hrsz. alatti ingatlan kapcsán hivatkoztak egy 1999. szeptember 27. napján kelt adásvételi szerződésre, amely szerint az ingatlan 1.800.000.-Ft-ért került értékesítésre. Ebből a szerződés aláírásáig a vevő 1.500.000.-Ft-ot teljesített, így csak a fennmaradó 300.000.-Ft vételár rész fele tekinthető hagyatéki vagyonnak. Fenntartották álláspontjukat a **(személy 2. neve)**-féle kölcsönt és a lakodalmi költségekhez való hozzájárulást illetően, kiemelve, hogy ez utóbbi nem tekinthető szokásos mértékű ajándéknak. A nekik juttatott adományokat változatlanul a juttatáskori értéken kérték figyelembe venni. Hangsúlyozták, a néhai életében készpénzadományt juttatott részükre, amelyből ők ingatlant vásároltak, az annak értékében bekövetkezett, tehát objektív okokra visszavezethető értékelkedés a felperes javára nem szolgálhat. Utaltak arra, hogy az elsőfokú bíróság az özvegyi jogot az elszámolás során nem értékelte, így a felperes ezt érintő fellebbezése téves. Álláspontjuk szerint miután a felperes a kötelesrész iránti igénye után az elsőfokú eljárásban kamatokat nem kért, ilyen igényt legfeljebb a fellebbezés előterjesztésétől, azaz 2011. március 21. napjától érvényesíthet. Másodlagosan a felperesi kamatigényt a kereset előterjesztésétől, 2005. augusztus 10. napjától ismerték el, utalva arra, hogy a kötelesrész, mint kötelmi követelés, az annak kiadása iránti igény előterjesztésétől jár.

A felperes ellenkérelme az elsőfokú ítélet csatlakozó fellebbezéssel érintett rendelkezéseinek helybenhagyására irányult.

A fellebbezés, a csatlakozó fellebbezés részben alapos.

A Ptk. 599. § (1) és (2) bekezdésében foglaltak szerint örökölni törvény, avagy végintézkedés alapján lehet. Amennyiben az örökhagyó után végintézkedés maradt, az öröklés rendjét ez határozza meg. Nem vitás, hogy néhai **(néhai neve)** vagyona sorsáról végrendelet útján intézkedett oly módon, hogy annak állagát az I. és II. r. alpereseknek, a haszonélvezeti jogot a III. r. alperesnek juttatta, így a felperes, mint a néhai leszármazója, kötelesrészre tarthat igényt a Ptk. 661. §-a alapján. Kötelesrész címén a leszármazót és a szülőt annak fele illeti, ami neki - a kötelesrész alapja szerint számítva - mint törvényes örökösnek jutna. A kötelesrész alapja a hagyaték tiszta értéke, valamint az örökhagyó által élők között bárkinek juttatott adományok juttatáskori tiszta értéke. (Ptk. 665. § (1) bekezdés, 666. § (1) bekezdés).

A felperes fellebbezése kapcsán vitás volt egyfelől a hagyaték értéke, másfelől az, hogy mely adományok vehetők figyelembe a kötelesrész alapjának megállapításakor, következésképp a felperes milyen mértékű kötelesrészre tarthat igényt.

A hagyaték értékét illetően vitatott volt, hogy a **(település 4. , ingatlan 3. hrsz.)** hrsz. alatti ingatlan eladási árából milyen összeg képezte a hagyaték részét. E tekintetben a felperes csatolta mind az elsőfokú, mind a fellebbezési eljárás során az érintett ingatlanra kötött adásvételi szerződést, amelyből megállapíthatóan a vevő a vételárból 300.000.-Ft foglalt a szerződés aláírásakor, 1999. november 22. napján megfizetett, míg a fennmaradó 1.000.000.-Ft teljesítésére 1999. december 1. napjától kezdődően havi 40.000.-Ft összegű részletfizetést vállalt. Ebből következően a néhai halála

időpontjában még 1.000.000.-Ft vételárhátralék állt fenn. Nincs adat arra vonatkozóan, hogy a szerződéskötés és a néhai halála közötti kb. 2 hetes időtartam alatt a szerződést a vételárhátralék teljesítését illetően módosították, vagy hogy a vevő azt esetlegesen korábbi időpontban teljesítette volna, így a szerződésben rögzítetteket kell kiindulópontnak tekinteni. Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben alacsonyabb összegű vételárhátralékot állítottak, arra hivatkoztak, hogy az adásvételi szerződést más időpontban (1999. szeptemberében), más vevővel kötötte a néhai, a teljes vételár a fenti szerződésben foglaltakkal szemben 1.800.000.-Ft volt, amelyből az örökhagyó halála időpontjában mindössze 300.000.-Ft összegű vételárhátralék állt fenn. Az ezt alátámasztó adásvételi szerződést azonban az eljárás során nem csatolták, s nem adtak magyarázatot arra, hogy ugyanazon ingatlanra miként lehetett más időpontban és feltételekkel újabb szerződést kötni. A felperes által csatolt okirat hitelességét az alperesek megdönteni nem tudták, ezért e vonatkozásban az ítéletábra a felperes igényét megalapozottnak tekintette és a hagyaték értékének meghatározása során a **(település 4.)-i** ingatlan vételárhátralékaként 500.000.-Ft-ot vett figyelembe.

Alaptalannak bizonyult ezzel szemben a lakodalmi költségeket érintő felperesi fellebbezés. A lakodalom szervezője, **(személy 1. neve)** tanúvallomásával igazolta, hogy a néhai e címen 480.000.-Ft-ot fizetett ki részére, így ezzel szemben a felperest terhelte a perben annak bizonyítása, hogy a néhai által e célból átadott pénz nem a saját megtakarítása volt, hanem - mint ahogy ezt állította - a felperes édesanyjának és a menyasszony szüleinek hozzájárulása, amelyet a személyes ismeretségre tekintettel az örökhagyó fizetett ki a rendezvényszervezőnek. A felperes azonban állítását sikerrel igazolni nem tudta. Kétségtelen, hogy volt anyósa tanúmeghallgatása során azt adta elő, hogy a saját lakodalmi hozzájárulását a felperes édesanyjának átadta, azt viszont a felperes nem tudta hitelt érdemlően bizonyítani, hogy édesanyja ezt az összeget a saját hozzájárulásával együtt továbbadta volna a néhainak abból a célból, hogy a számlát ő egyenlítse ki. Erre nézve csupán a felperesi hozzátartozók tanúvallomása áll rendelkezésre, ami **(személy 1. neve)** nyilatkozatával szemben önmagában nem elegendő a felperesi előadás alátámasztására. Nem foghat helyt a felperes azon fellebbezési érvelése sem, miszerint a lakodalmi költség teljesítése a néhai részéről szokásos mértékű ajándéknak tekintendő, amely ezáltal a kötelesrész alapjához nem számítható hozzá. Tény, hogy a néhaira nem volt jellemző - legalább is a felperes irányába - a nagy összegű ajándékozás, a felperes maga is csupán azt ismerte el, hogy apja a házastársával közösen egy kisebb értékű személygépkocsit juttatott részére. Emellett az alpereseknek juttatott adományként a fentinél kisebb értékű ajándékokat is kért számításba venni. Figyelemmel arra, hogy a fenti juttatásra a lakodalmi költségekhez való hozzájárulás címen került sor, így az alkalom jellegére és az összeg nagyságára is tekintettel az szokásos mértékűnek nem tekinthető, ezért az a kötelesrész alapjához hozzászámítandó.

A felperes alappal kifogásolta a **(személy 2. neve)**-féle kölcsön elszámolását. Az alperesek egyszerű magánokiratot csatoltak annak alátámasztására, hogy a néhai röviddel a halálát megelőzően 5.000.000.-Ft-ot kért kölcsön **(személy 2. neve)**től. A felperes

vitatta, hogy az okiraton szereplő aláírás a néhaitól származik, ezért a perben az alpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy az okiraton olvasható névaláírás az örökhagyóé. Az elsőfokú bíróság a bizonyítási teherről e tekintetben nem adott a peres felek részére helytálló tájékoztatást, ez azonban szükségképpen nem vonja maga után az eljárás megismétlését, az ítélet hatályon kívül helyezését. Az örökhagyó névaláírásának valódisága sem igazolná ugyanis önmagában a kölcsön felvételét, az egyszerű magánokirat e tény kétséget kizáró bizonyítására nem alkalmas. Emellett az egyéb peradatok is gyengítik az okirat hitelét. Az alperesek állították, ellenben nem igazolták, miszerint az örökhagyó a fenti kölcsönt a L. KFT. üzleti céljára vette fel, másfelől az alperesek a hagyatéki eljárás során maguk sem ismerték el **(személy 2. neve)** hagyatéki hitelezői igényét. Nem hagyható figyelmen kívül a sem, hogy **(személy 2. neve)** a III.r. alperes sógora, így a közeli hozzátartozói viszony ugyancsak kétségesé teszi, hogy a kölcsönügylet az érintettek között létrejött. Mindezek miatt az ítélet nem látta bizonyítottnak az alperesek által hivatkozott jogügyletet, ezáltal a hagyaték értéke az alperesek által hivatkozott kölcsönösszeggel, mint hagyatéki teherrel nem volt csökkenthető.

Vitatott volt a felek között, hogy a juttatott adományok elszámolása a juttatáskori, avagy a jelenlegi forgalmi értéken történjen. A Ptk. 666. § (1) bekezdése szerinti rendelkezésből következően az adományok juttatáskori értékét kell figyelembe venni. Kivételt képez ez alól, ha a juttatáskori értéken való számbavétel bármelyik érdekeltre súlyosan méltánytalan, ilyen esetben ugyanis a bíróság az adomány értékét az összes körülmény figyelembevételével állapítja meg (Ptk. 666. § (2) bekezdés). E tekintetben jelentősége van az időmúlás folytán bekövetkezett értékváltozásoknak, különösen olyan esetben, amikor az adomány, avagy az azon szerzett vagyontárgy ingatlanvagyon. Amennyiben az adományozás és az örökhagyó halála között hosszabb idő telt el, és az adomány forgalmi értéke az adományozás időpontjához képest a többszörösére emelkedett, méltánytalan lenne a kötelesrészre jogosult az adományozáskori értéken figyelembe venni az adományokat. A perbeli esetben azonban a juttatás és az örökhagyó halála között csupán néhány év telt el, s nincs peradat arra, hogy ebben az időszakban az I. és a II. r. alperesnek juttatott készpénzadományon vásárolt lakások értékét illetően számottevő változás következett volna be. Maga a felperes is a per tartamára tette a jelentős értékemelkedést, amely azonban már nem eredményezheti az adományok jelenlegi forgalmi értéken történő elszámolását. A hagyaték megnyílt és a kötelesrész kiadása közötti időtartam alatt az adományban bekövetkező értéknövekedés ellentételezésére a késedelmi kamat intézménye szolgálhat. A kötelesrészen alapuló kötelezettség ugyanis a Ptk. 677. § (1) bekezdés d/ pontja szerint hagyatéki tartozásnak minősül, s mint ilyen, az örökhagyó halálával esedékessé, lejárttá válik. Ebből következően a kötelesrész a felperest az örökhagyó halála időpontjában megillette, igénye kétségtelenül ez idáig nem került kielégítésre, így a kötelesrész kiadásának időpontjáig a Ptk. 301. § (1) bekezdése szerint késedelmi kamatra megalapozottan tarthat igényt. Tény, hogy a felperes az elsőfokú eljárás során kamatkövetelést nem érvényesített, a Pp. 247. § (1) bekezdés b/ pontja

szerint azonban nem volt eljárásjogi akadálya annak, hogy igényét a másodfokú eljárás során terjessze elő. E tekintetben az alperesek elévülési kifogása sem foghat helyt. Kétségtelen, hogy a követelések a Ptk. 324. § (1) bekezdése szerint 5 év alatt évülnek el, a főkövetelés elévülésével pedig az attól függő mellékkövetelések is elévülnek (Ptk. 324. § (2) bekezdés). Az alperesek azonban nem hivatkoztak arra, hogy a felperes kötelesrész iránti igénye elévült volna, ennél fogva a kamatkövetelés, mint járulék elévüléséről sem lehet szó..

Miután az ítélet tábla az I. és a II. r. alperesnek juttatott adományokat azok tényleges, juttatáskori összege alapján vette számításba, okafogyottá vált a III. r. alperes haszonélvezeti jogának elszámolására vonatkozó felperesi igény.

A fentiekből következően a hagyaték értéke - a **(település 4.)-i (ingatlan 3.)** hrsz. alatti ingatlan 500.000.-Ft összegű vételárhátralékának figyelembevételével - 19.317.700.-Ft, az I. és II. r. alperesnek juttatott adományok értéke 2.727.500.-Ft, a felperesi adományok értéke 277.500.-Ft. Ennek megfelelően a kötelesrész alapját képező vagyon értéke 22.045.200.-Ft. Ebből levonásba helyezendő hagyatéki tartozás a temetési költség: 83.000.-Ft, ezek alapján a hagyaték tiszta értéke 21.962.200.-Ft. Kötelesrész címén a leszármazót annak a fele illeti meg, ami neki, mint törvényes örökösnek jutna (Ptk. 665. § (1) bekezdés), ami a felperes esetében 3.660.366.-Ft-ban határozható meg. Ebből a felperes a néhai életében adományként 277.500.-Ft értékű juttatásban részesült, így további 3.382.866.-Ft-ra jogosult kötelesrész címén, ezért az ítélet tábla az I. és II. r. alperes által javára fizetendő marasztalási összeget személyenként 1.691.433.-Ft-ra felemelte.

Az elsőfokú ítélet fentiek szerinti megváltoztatása folytán módosult a pernyertesség-pervesztesség aránya. Az alperesek csatlakozó fellebbezése e tekintetben annyiban helytálló, hogy az elsőfokú eljárás pertárgyértéke 13.049.833.-Ft-ban határozható meg, az a körülmény ugyanis, hogy utóbb a felperes követelését leszállította, az 1990. évi XCIII. törvény 41. § (2) bekezdésében foglaltak alapján az illetékalap mérséklését nem eredményezheti. E pertárgyértékez, valamint a fentiek szerint meghatározott marasztalási összeghez képest a peres felek pernyertességének-pervesztességének aránya az elsőfokú eljárásban 25-75 %-os, az alperesekre kedvezőbben. Mindezek alapján az alpereseket pernyertességükhöz igazodóan az elsőfokú ítéletben foglalt összeget meghaladó mértékű perköltség illeti, ezért azt az ítélet tábla a rendelkező részben írtak szerint felemelte. A fenti arálynak megfelelően az alperesek az elsőfokú eljárási illeték összegéből - peresztességükhöz mérten - személyenként 101.500.-Ft-ot, az állam által előlegezett költségből ugyancsak személyenként 46.648.-Ft-ot kötelesek viselni, míg a fennmaradó elsőfokú eljárási illeték és az állam által előlegezett költség a felperes személyes költségmentessége folytán a Magyar Állam terhén marad.

A kifejtettekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

A fellebbezési eljárás során a peres felek pernyertessége-pervesztességének aránya közel 30-70 %, ezért a felperes a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján köteles az alperesek -

ügyvédi munkadíjként felmerült, s a 32/2003. (VIII. 22.) IM. rendelet 3. § (5) bekezdése alapján számított - fellebbezési eljárási részperkötségének megfizetésére.

A fenti arálynak megfelelően a felmerült fellebbezési eljárási illetékből az alperesek személyenként 16.800.-Ft megfizetésére kötelesek, míg a felperes személyes költségmentessége folytán feljegyzett és a pervesztességéhez igazodó eljárási illetéket a Magyar Állam viseli (Pp. 81. § (1) bekezdés, 6/1986. (VI. 26.) IM. rendelet 13. § (1) bekezdés és 14. §).

S z e g e d, 2011. június 15.

Dr. Szeghő Katalin sk.	Bereczkyné dr. Lengyel Nóra sk.	Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró